

كأس الجمن الرحب

● آیه شریفه ۱۶۳

﴿ تناسب: ﴾

﴿ فصل جدیدی با اعلان توحید، رحمت خداوند و ادله آن
﴿ تفصیل شکر، چرایی استعانت و تبشیر پس از انذار کتمان
﴿ عطف «الهمکم...» بر «ان الذین...» آیه ۱۶۱؛ بیان متعلق شرک
﴿ عطف «الهمکم...» بر «ان الذین...» آیه ۱۵۹؛ وحدانیت و نبوت
﴿ عطف «الهمکم...» بر «ان الذین...» آیه ۱۵۹؛ بیان دو نهی
﴿ تبیین نخستین موضوع مورد کتمان بعد از تحذیر آیات قبل
﴿ بیان سبب کفر کفار کاتم آیات قبل و دلیل عذابشان: شرک
﴿ راه رهایی از عذاب کتمان آیات قبل: تمکین به وحدانیت الله
﴿ بازگشت به وحدانیت پس از احتجاج، بیان احکام و نظام جزا

«الهکم اله واحد»:

« مفهوم «اله»: معبود(فاقد بار خاص یا واجب الوجود)

« مدلول: اثبات وحدت اله بدون نفی غیر

« محل اختلاف:

« واجب الوجود: منتفی

« خالقیت: منتفی (غیر از ثنویت)

« ربوبیت: همه بحث اینجاست

« روند استدلال:

« ضرورت وجود واجب الوجود

« ارجحیت واجب الوجود برای خلق

« ارجحیت خالق برای ربوبیت

« ارجحیت رب برای عبودیت

﴿ ربط واحد با خداوند:

﴿ سلبی:

﴿ وحدت عددی: منتفی

﴿ وحدت نوعی: منتفی

﴿ ایجابی:

﴿ یگانگی: صحیح

﴿ یکتایی: صحیح

«لا اله...»: <

< مقدمه:

< مفطور بودن انسان و عدم تساوی شرک و توحید

< ارسال رسل برای:

< بیدارسازی فطرت

< محافظت از فطرت

< حقیقت عبارت:

< ناصحیح: دو قضیه محتاج اثبات جدا:

< سالبه: لا اله

< موجب: الا الله

< صحیح: «الّا»: غیر و ثبوت «الله» مفروغ عنه

◁ ریشه رفتار مشرکان:

◁ شک: توبه ۴۵، دخان ۹

◁ جحد: نمل ۱۴

◁ اقسام شرک:

◁ دوخدایی: یهود

◁ سه خدایی: نصاری

◁ چندخدایی: مشرکان

انواع مشرکان:

عوام: حافظ سنن

خواص: توجیه جبری شرک

انواع شرک:

جلی: بت خارجی

خفی: بت درونی

بی استدلالی مشرکان: بی استدلالی شرک

زمینه اختلاف موحدان و مشرکان: تعداد اله

عظمت عبارت: ما قلتُ ولا قال القائلون قبلی مثلَ لا اله الا الله

«هو الرحمن الرحیم»:

«تعلیل اصل عبادت: تبیین شد

«تعلیل حصر الوهیت: انحصار رحمت

«تکمله:

«تفاوت سطح ادله توحید:

«عام: آیه شریفه ۱۶۴ سوره مبارکه بقره

«سوره مبارکه توحید، آیات ۱ تا ۶ حدید

«برهان تمانع:

«تبیین برهان: انبیاء ۱۲۲، ملک ۴-۳

«شبهه: فرض عملکرد هماهنگ دو اله

● آیه شریفه ۱۶۴

﴿ تناسب: ﴾

﴿ حجت پس از ادعا: استدلال بر وحدانیت

﴿ مصداق پس از مفهوم: مصادیق رحمت

﴿ تفصیل بعد اجمال:

﴿ خلق آسمان و زمین

﴿ اختلاف شب و روز

﴿ انزال باران (سبب احیا و بث)

﴿ تصریف ریاح (سبب تسخیر سحاب)

«ان فی...»:

« مفهوم خلق: آفریدن، مخلوق

« مدلول:

« ارض: زمین خاکی متعدد

« سماوات: آسمان بالای سر

« انحصار صفات مقتضی ربوبیت به الله جل جلاله

« واکنش مشرکان:

« تراشیدن ارباب متفرق برای آنها

« فقدان استدلال برای ادعایشان

« قبول خلق الهی و رد ربوبیت الله

«اختلاف...»: <

< آیت بودن اصل شب و روز و خلق آن

< آیت بودن اختلاف:

< معنای اختلاف

< حرکت روز و شب

< نظم حرکت روز و شب

< ویژگی روز و شب

< کارکرد اختلاف

«وَالْفَلَک...»:

فلک:

مفهوم: دَوْران

کاربرد: مفرد، جمع، مونث، مذکر

آیات دال بر موضوع: شوری ۳۲

وجه آیت بودن فلک:

ویژگیها: سطح بقاء، محل بقاء

آثار: حمل انسان، حمل وسایل

شبهه: کشتی مصنوع انسان: نقد:

انسان و مواد: مخلوق

مخلوق شما: مخلوق خداوند

«و ما انزلنا...»:

« ذکر بعد «فلک»: باران حاصل تبخیر دریا

« وجوه باران: مهر، قهر

« عبارات متناظر: ماء، مطر، غيث

« وجه آیت بودن:

« اصل ریزش

« نحوه ریزش

« ذخیره سازی

«بثّ فیها...»:

- «عطف بر «فاحیا به الارض»، «ما انزل الله»
- «بثّ»: پراکندن و زیر و رو کردن چیزی
- «دابه»: مشی خفیف، حرکت غیر محسوس
- «وجوه آیت بودن بثّ دابه»:
- «اصل آفرینش جنبنندگان
- «حیات موجودات با آب
- «آیات دیگر دال بر موضوع: شوری ۲۹»

«تصریف الریاح»:

« عطف بر انزال، احیاء، بثّ

« مفهوم:

« تصریف: برگرداندن چیزی از حالتی به حالت دیگر

« تصریف الریاح: وزش باده‌ها و چرخش آن

« کاربرد ریح:

« مفرد: عذاب، غیر عذاب

« جمع: رحمت

« انواع باد: عاصف، طیب

« ماموریت باده‌ها:

« قهر و تعذیب الهی برای عاصیان

« رحمت الهی و عنایت به مومنان

❖ تفسیر سوره مبارکه بقره

﴿ فواید تصریف ریاح:﴾

﴿ تجمیع ابرها برای باران

﴿ بارورسازی ابرها و گیاهان

﴿ فرستادن ابرها به زمینهای تشنه

﴿ وجه آیت بودن: شوری ۳۲-۳۳

﴿ آیات دیگر دال بر موضوع: روم ۴۶

﴿ نام بادها میان اعراب:

﴿ از روبرو: قَبول

﴿ از پشت سر: دَبور

﴿ از یمین: جَنوب

﴿ از یسار: شَمال

«السحاب المسخر...»:

«سَحَب: کشیدن چیزی

«سحاب: اسم جنس برای ابر

«کاربرد سحاب:

«مفرد: بقره ۱۶۴

«جمع: اعراف ۵۷

«المسخر»: ریشه: سخر

«مدلول: ابرهای رام امر الهی

«آیات لقوم...»:

مفهوم آیه: نشان، علامت

انواع آیات:

اعتباری: تابع افراد، زمان، مکان،...

تکوینی و حقیقی:

تعریف: ثابت و غیرمتاثر

انواع:

در محدوده خاص

همیشگی و مستمر

انواع آیات همیشگی:

- انواع آیات همیشگی:
 - اصل آفرینش
 - نظم داخلی هر موجود
 - نظم مشترک موجودات

دلیل اشاره به عقلا:

- دلیل اشاره به عقلا:
 - تکلیف بیشتر ایشان نسبت به عوام
 - بهره بیشتر ایشان نسبت به عوام
 - بهره مندی عوام از ایشان در مسائل

◀ شبهه مادیون:

◀ تبیین شبهه: ادوار بشر:

◀ دوران اساطیر و خرافات

◀ دوران ادیان و مذاهب

◀ دوران فلاسفه و تفلسف

◀ دوران علم و آگاهی

◀ پاسخ شبهه:

◀ انحصار دلیل به حس: خبط مادیون

◀ عملکرد انبیا:

◀ فروض محتمل منشا موجودات

◀ خودبخود ایجاد شده اند

◀ خودشان عامل ایجاد خود هستند

◀ مخلوق غیر خود هستند

◀ واکنش انبیا: روشنگری از ابتدا

● آیه شریفه ۱۶۵

﴿ تناسب:﴾

﴿ مرتبط با دو آیه قبل و بعد

﴿ قبل: توحید، بعد: شرک

﴿ «من الناس من يتخذ»:

﴿ فحوای کلام: تحقیر ناظر به عدم تعلق

﴿ «يتخذ»:

﴿ راز اتخاذ:

﴿ اصل وجود نیاز در انسان

﴿ ناتوانی انسان در رفع نیاز

﴿ حرکت به سمت موجود اقوی

﴿ انواع اتخاذ: حق، غیر حق

«اندادا»:

جمع ندّ: مثل، شبیه

دلیل جمع:

تنوع مشرکان عامل تنوع بتها

تنوع نیازها عامل تنوع بتها

توجیه مشرکان:

قرب، شفاعت: رد:

عدم صلاحیت ذاتی

عدم اذن در فرض صلاحیت

ترجیح انداد بر خداوند

«یحبونهم...»:

مفهوم حب:

لغوی: نفوذ محبوب در دل محب

اصطلاحی: طلب خیر واقعی یا محتمل

انواع محبت از جهت منشا:

لذت

انتفاع محب

فضل محبوب

اثر حب، دل بستن، اطاعت...: عبادت و همراهی ابدی

«كحب الله»: بت به جای خدا، نه در عرض خدا

« حد محبت مشرک به بت:

« انتساب بیماری انبیا به جسارت به بتها

« قربانی اولاد برای کسب رضایت بتها

« روند انحراف: بینش، گرایش، رفتار غلط

« «هم»: اعتقاد مشرکان به عقلانیت بتها

« نوع محبت مشرکان به بت: طمع، نه عقلی

« اثر محبت مشرکان:

« صرفا خوف و طمع

« خوف و طمع دنیوی

« محل بروز انقطاع حب مشرکان: در عرصه قیامت

«اشد حبا لله»:

سطوح محبت:

- در جماد و نبات: جذب
- در حیوان: غضب و شهوت
- در انسان: شهوت و غضب، ارادت و کراهت، تولی و تبری
- اشتراک مومن و مشرک: خوف و طمع در عبادت
- وجه اختصاصی مومن: امید عقلی
- عدم عمق محبت مشرک به بت
- ریشه حب اشد مومن: اتم و اکمل بودن حق
- شروع ایجاد حب الهی: نوجوانی

« اهمیت محبت در استدلال:

« مقدمه: نیاز غیر قابل رفع و ضرورت اتکاء

« محبت: شرط قبول اتکاء و تثبیت آن

« تکمله:

« راهنمای انسان:

« تولی: دائمی و همراه ابدی

« تبری: وسیله موقتی در مسیر

« اصل محبت در انسان: مفروض و محتاج جهت دهی

« روایت: كل من لم يحب على الدين و لم يبغض على الدين فلا دين له

«لو یری الذین...»:

« رویت ادراک با:

- « چشم: تکاثر ۶
- « وهم و تخیل: انفال ۵۰
- « تفکر: انفال ۴۸
- « قلب: نجم ۱۱

« رویت: متعدی:

- « یک مفعول: قصص ۶۴
- « دو مفعول: نصر ۲
- « سه مفعول: بقره ۱۶۷

«ان القوه...»: <

< تلازم قوت و مالکیت انحصاری حق

< طرق فهم:

< برهان عقلی

< شهود قلبی

< مشاهده در عقبی:

< عقبی فقط ظرف ظهور

< درخواست عود دروغ

< فهم موردی در دنیا

● آیه شریفه ۱۶۶

«اذ تبرأ...»:

«ریشه: بُرء، بَرَاء»

«استعمال ماضی: مستقبل قطعی الوقوع»

«مراتب تبری:

«عدم تاثیر شفاعت

«انزجار و دوری گزینی

«لعن و نفرین

«استثناء تبری در عقبی: روابط ایمانی

«رأوا»: بازگشت ضمیر به تابع و متبوع»

«تَقَطَّعَتْ...»: <

< «تَقَطَّعَتْ»:

< عطف بر «تَبْرَأُ» یا «رَأُوا»

< قطع: جداسازی:

< در محسوسات

< در امور غیر محسوس

< مدلول: بعد سلبی «أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا»

< عدم تنافی با نظام علی معلولی

< «بِهِمْ»: قید اسباب با «ب» ملابست

< «الاسباب»: وسیله ایصال به اشیاء و افراد

● آیه شریفه ۱۶۷

«و لو ان...»:

«لو»: برای تمنی

«کره»: بازگشت

ریشه تبری:

« تصور کارایی بتها

« فهم ناتوانی بتها

« تبری و لعن بتها

« چرایی زوال حب دنیوی:

« دنیا: خلط صدق و کذب

« عقبی: محل خلوص صدق

«کذلک یریههم...»:

حسرات: جمع حسرت

ریشه حسرت: مواجهه با سراب

انواع حسرت در عقبی:

از دست دادن صواب و ثواب

آلودگی به عصیان و قبیح

عدم اطاعت خدا و رسول

عدم استفاده از امکانات

انواع کیفر:

- انقام مظلوم از ظالم: تشفی خاطر
- محاكمه بزهكار توسط قاضی: برقراری عدل
- رفتار پزشك با بیمار خاطی: عود سلامتی
- تادیب طفل توسط ولی: اصلاح رفتار
- اشتراک بدنه خارجی عمل: رفتار، مکان، زمان، ابزار
- ضرورت رابطه عمل و عامل:
- عدم زوال عمل مرتبط با عامل
- ارتباط سلسله وار موجودات عالم
- رها نشدن عامل از سوی عمل

« آیات اعمال »:

- « اصالت عمل و دیده شدن آن در عقبی
- « فرق بین خیر و شر علاوه بر اصل عمل
- « علم انسان به احضار نوع عمل و همراهی عمل
- « توفیه عین عمل انسان و عود همان به وی
- « تجربه، تذوق و آزمایش عین عمل توسط انسان
- « انحصار جزا به نفس کار و متن عمل
- « چگونگی و قالب ارائه عمل به انسان
- « وجود همزمان ظاهر و باطن در اعمال
- « تبدیل معتاد به گناه به سوخت و سوز جهنم
- « تغییر ماهیت عامل به اعتبار کیفیت عمل

« عمل کافر:

« انواع:

« اقتصادی: تابع نظام علی معلولی

« خیر توصلی: مایه ازدیاد نعمت، طول عمر...

« عبادی: پوچ و فاقد اثر، عامل عذاب

« قبیح و حرام عقلی و نقلی: عامل حسرت

« حبط عمل عبادی: فقدان عمل، کیفر عمل

« اساس عمل در دنیا و عقبی: نیت

« موجودیت فعلی بهشت و جهنم

«و ما هم...»:

«درخواست‌های دوزخیان: خروج از دوزخ، عود به دنیا، مرگ
تفکیک ورود و امتلاء نار از خلود و ماندگاری
آیات خلود:

«اصل تهدید به عذاب

«تهدید به خلود(علیرغم عدم دلالت در همه آیات)

«ابدیت عذاب بدون تصریح به خلود

«خلود دوزخیان و بهشتیان با هم:

«شبهه: «ما دامت السموات والارض» «الا ماشاء ربك»

«پاسخ: دلالت تعبیر بر دوام، عدم منافات با خلود

«ذکر خلود در کنار ابدیت: صریحترین تعبیر

◀ شبهات:

◀ وفاق کیفر و عمل:

◀ تبیین:

- ◀ خداوند اگر احسان نکند، عادل هست
- ◀ آیات ناظر به توافق کیفر و عمل
- ◀ آیات دال بر جزای اوفی و موفور
- ◀ بی تناسبی عمل محدود و جزای ابدی

﴿ پاسخ:﴾

﴿ عذاب طولانی کفار سابق در برزخ

﴿ دوام و ثبات روح به خاطر مجرد بودن

﴿ رسوخ گناه در روح:

﴿ عدم یکسانی جسم و روح در اصالت

﴿ تنوع عمل انسان: بدنی، قلبی، ثابت، ملکه

﴿ تفاوت ثقل انواع اعمال

﴿ تطابق خلود با جزای وفاق

﴿ معیار خلود: کفر و اتمام حجت

◀ تنافی با رحمت:

◀ تبیین:

◀ عدم تناسب خلود با ارحم الراحمین

◀ پذیرش هر عذابی غیر از خلود

◀ پاسخ:

◀ رحمان: صفت تکوینی، نه عاطفی

◀ ابعاد و ماهیت رحمت الهی

◀ اقتضای رحمت: برخورد عادلانه

◀ رحمت متناسب با استعداد

◀ عدم ابدیت دوزخ:

◀ تبیین: اتمام آتش: اتمام عذاب

◀ پاسخ:

◀ هیزم آتش: خود کفار

◀ عدم وجود مرگ در قیامت

◀ خلاف صریح آیات قرآن

◀ جمع عدم مرگ و حرمت بهشت

◀ عدم ابدیت عذاب:

◀ تبیین: عادت دوزخیان به عذاب

◀ پاسخ:

◀ عدم تغییر در بعد فطری

◀ علم انسان به عذاب

◀ تقاضای خروج از دوزخ

وآخر دعوانا ان الحمد لله
رب العالمين